

Risicorapportage Financiële Markten 2020

Risico's en grote onzekerheden door coronacrisis

Bedrijven

25% kan niet voldoen aan lopende betalingsverplichtingen als omzetschok 6 maanden duurt

Financieel systeem

bestaande zwakheden, zoals hoge schulden wereldwijd kunnen crisis versterken

Huishoudens

huishoudens met weinig vermogen zijn kwetsbaar voor inkomensverlies

Overheden

oplopende schulden en overheidsuitgaven kunnen leiden tot nieuwe eurocrisis

Special topic:

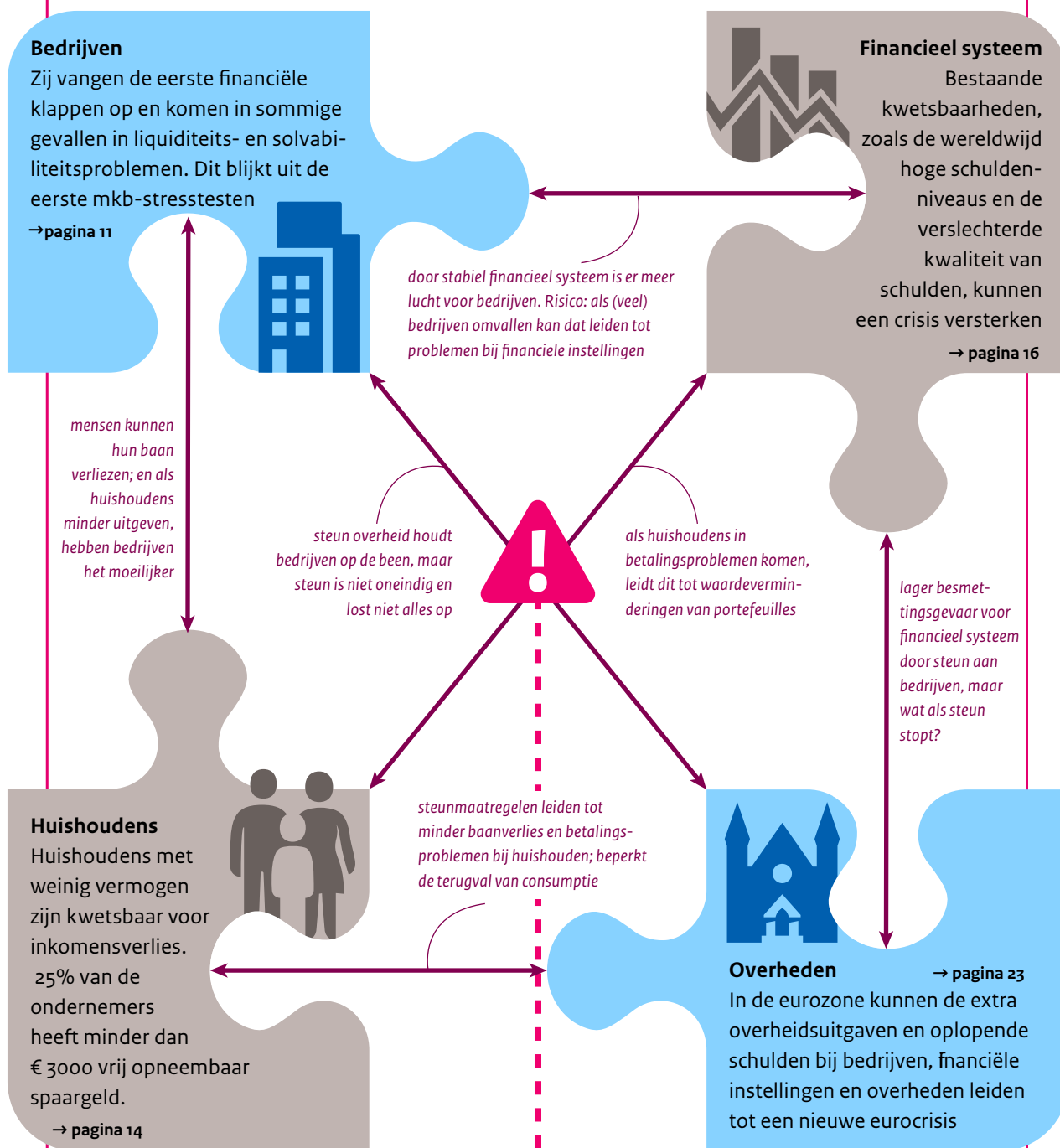
Financiële instellingen zijn pre-corona risicovoller gaan beleggen op zoek naar rendement

→ pagina 33

CPB Visuele
samenvatting

Coronarisco's financieel systeem

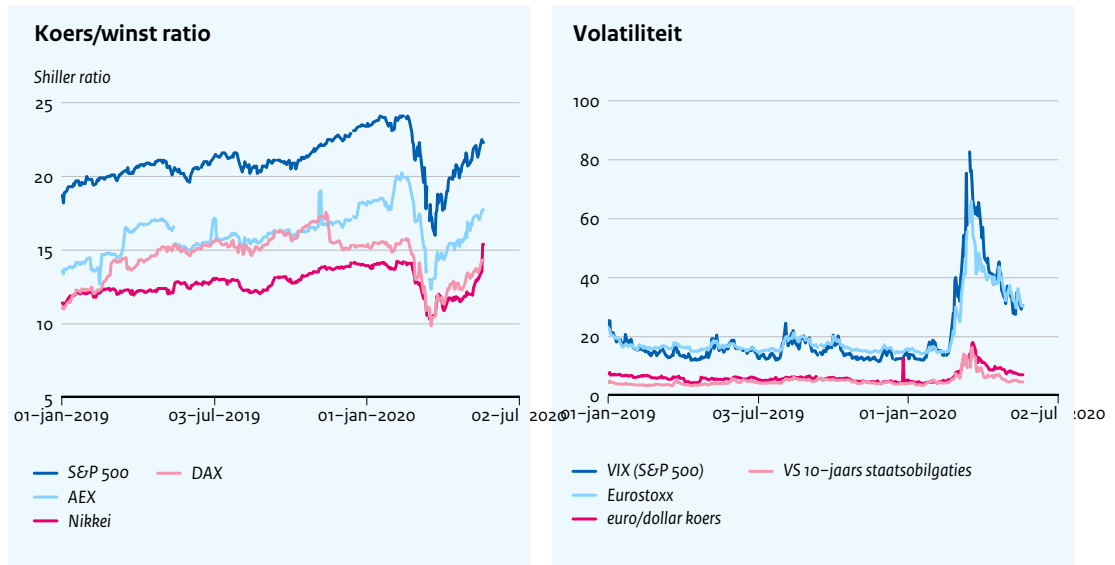
Deze risicorapportage financiële markten staat in het teken van de coronacrisis. Welke risico's lopen de vier grote 'spelers' en hoe beïnvloeden zij elkaar?

Snelle afbouw van steun zal weerslag hebben op financieel systeem omdat er dan meer problemleningen ontstaan

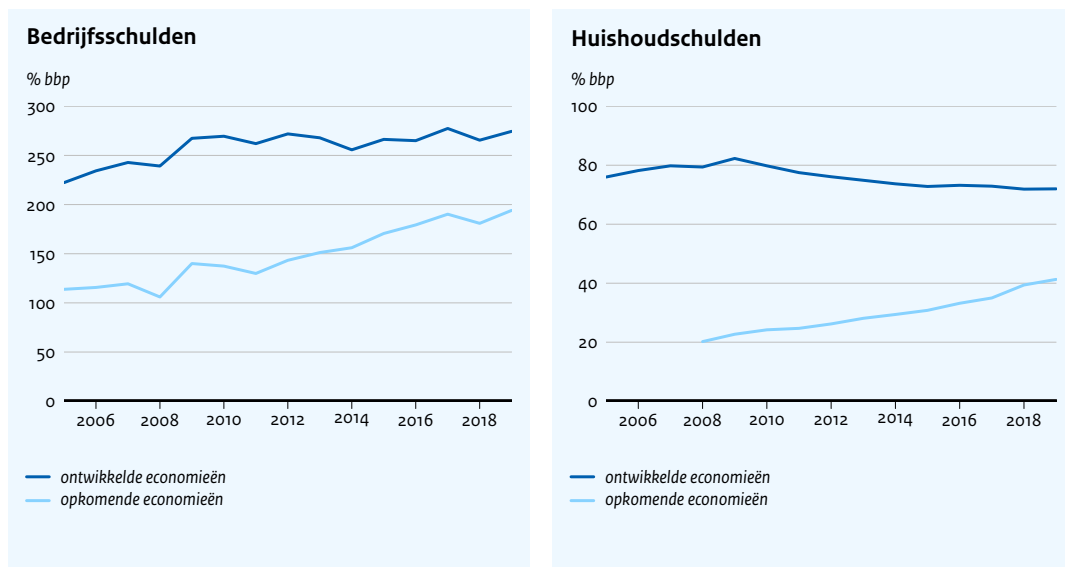
© Centraal Planbureau
Den Haag 2020

Koers-winstverhoudingen op grote beurzen zijn in maart ingezakt maar sindsdien weer gestegen (links) en de volatiliteit op verschillende financiële markten (rechts) is nog steeds hoog.

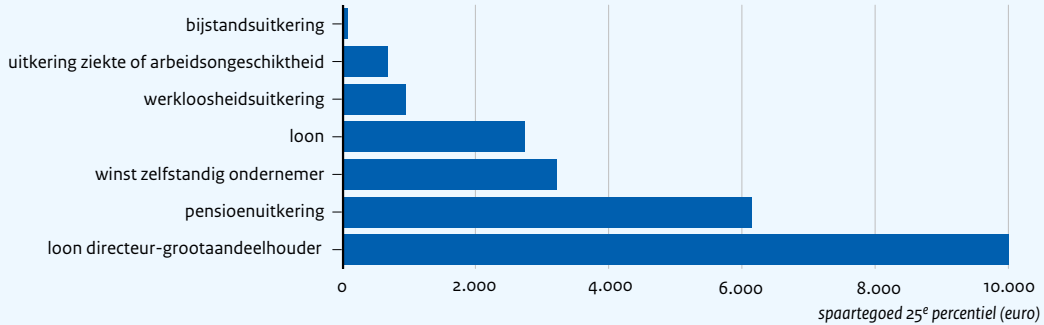
Bron: Thomson Reuters Datastream

Huishoudschulden als % bbp zijn de laatste jaren in opkomende landen gestegen maar in ontwikkelde landen gedaald (links) en bedrijfsschulden als % van bbp zijn wereldwijd toegenomen (rechts). Deze bestaande kwetsbaarheid zullen de gevolgen van de coronacrisis versterken.

Bron: BIS

Buffers huishoudens per inkomstenbron

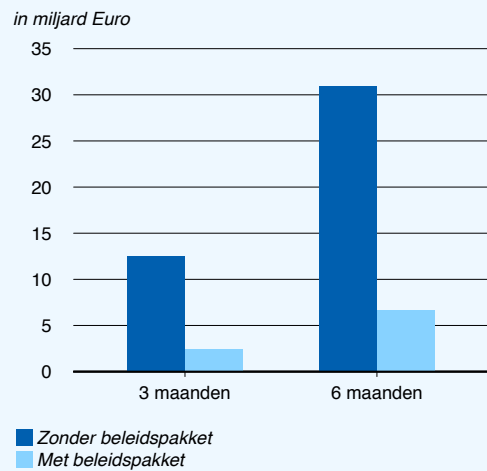

In Nederland zijn de huishoudens met de 25% laagste inkomens kwetsbaar, met name uitkeringsontvangers en ondernemers (boven).

Ook als rekening wordt gehouden met het steunbeleid van de overheid bestaat er nog steeds een flinke minimale liquiditeitsbehoefte bij mkb-bedrijven (rechts).

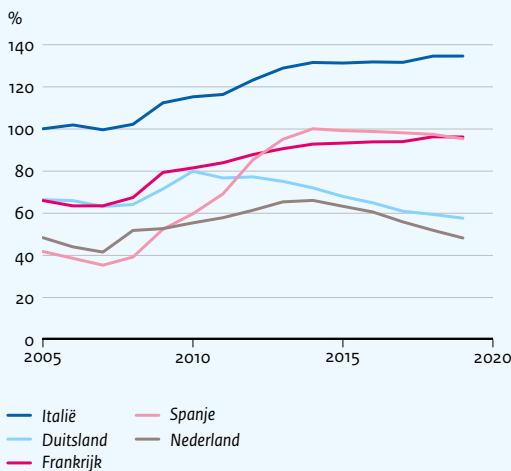
Bron:: eigen berekeningen CPB, zie achtergronddocument Vogt en Van der Wiel (2020); eigen berekeningen op basis van CBS microdata VEHTAB 2018

Liquiditeitsbehoefte

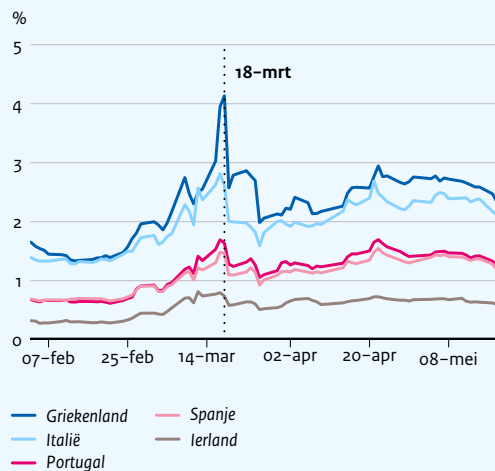

Overheidsschuld nam in veel eurolanden de laatste jaren toe (links). Met het Pandemic Emergency Purchasing Programme (PePP) koopt de ECB 750 mld euro aan Europese staats- en bedrijfsobligaties op. De aankondiging hiervan heeft de spreads in Zuid-Europese lidstaten gedrukt (rechts).

Overheidsschuld als % bbp

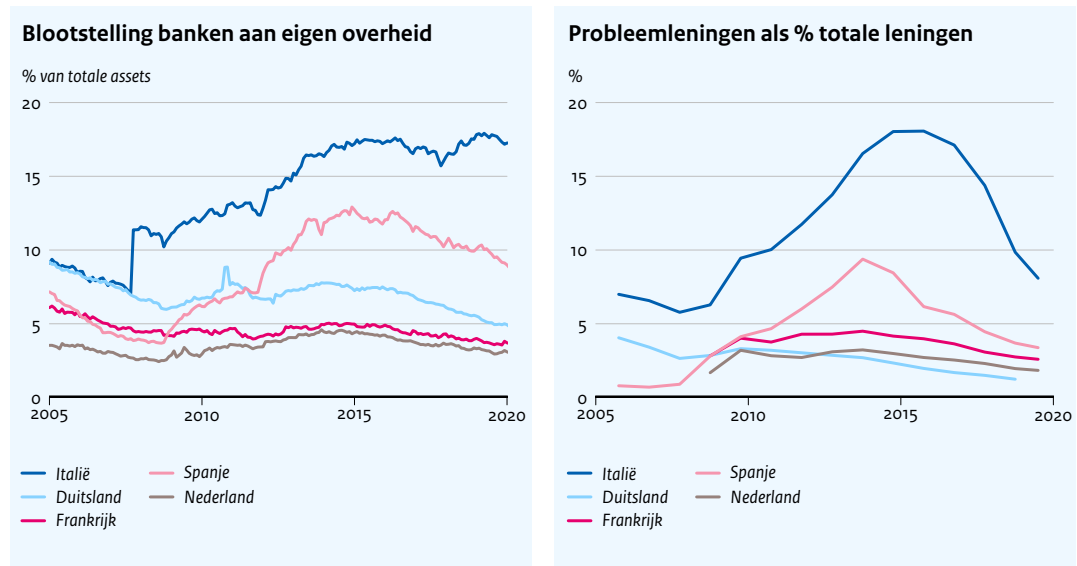

Rentespreads op overheidsschuld

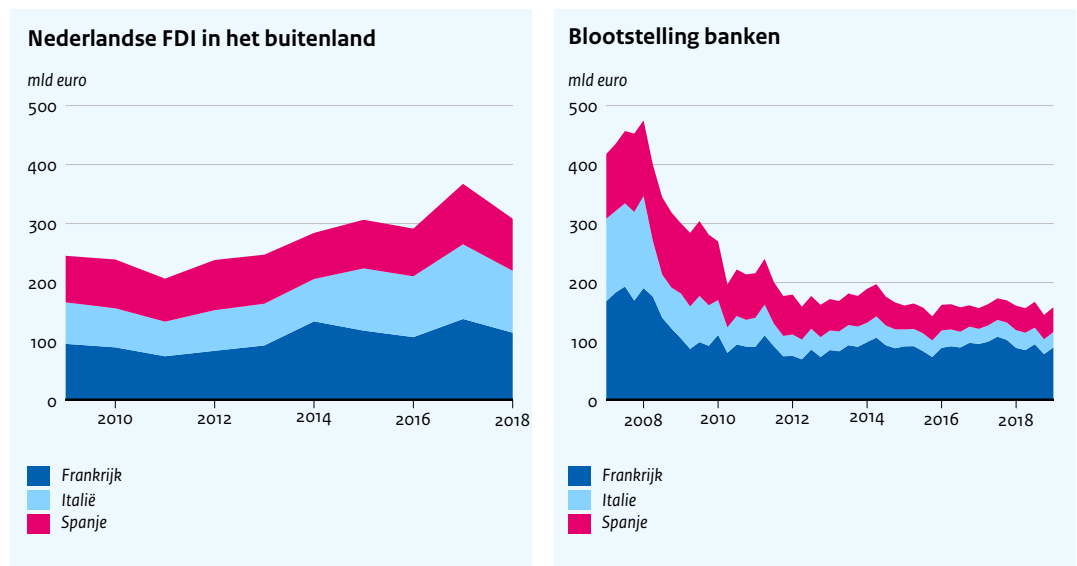
Bron: ECB en Eurostat, tot 2019q3; Datastream, 10-jaars overheidsobligaties voor Zuid-Europese landen minus die van Duitsland. Stippelijntje geeft de aankondiging van het PePP-programma op 18 maart weer.

Niet-presterende leningen in de eurozone zijn teruggebracht (links) en banken zijn beter gekapitaliseerd. Wel hebben vooral Italiaanse banken een grotere blootstelling aan staatsobligaties van de eigen overheid (rechts).

Bron: ECB; IMF FSI. Leningen met meer dan negentig dagen betalingsachterstand als percentage van de totale leningenportefeuille, tot 2019q2.

Bij financiële problemen in de door het coronavirus zwaarst getroffen eurolanden kan Nederland ook geraakt worden. De Nederlandse private sector had in 2018 een blootstelling van ongeveer 308 mld euro via directe investeringen aan Frankrijk, Italië en Spanje (links); bij banken is de blootstelling gedaald sinds 2008. Daar gaat het in 2019 om 160 miljard euro (rechts).

Feedbackloops in financieel stelsel

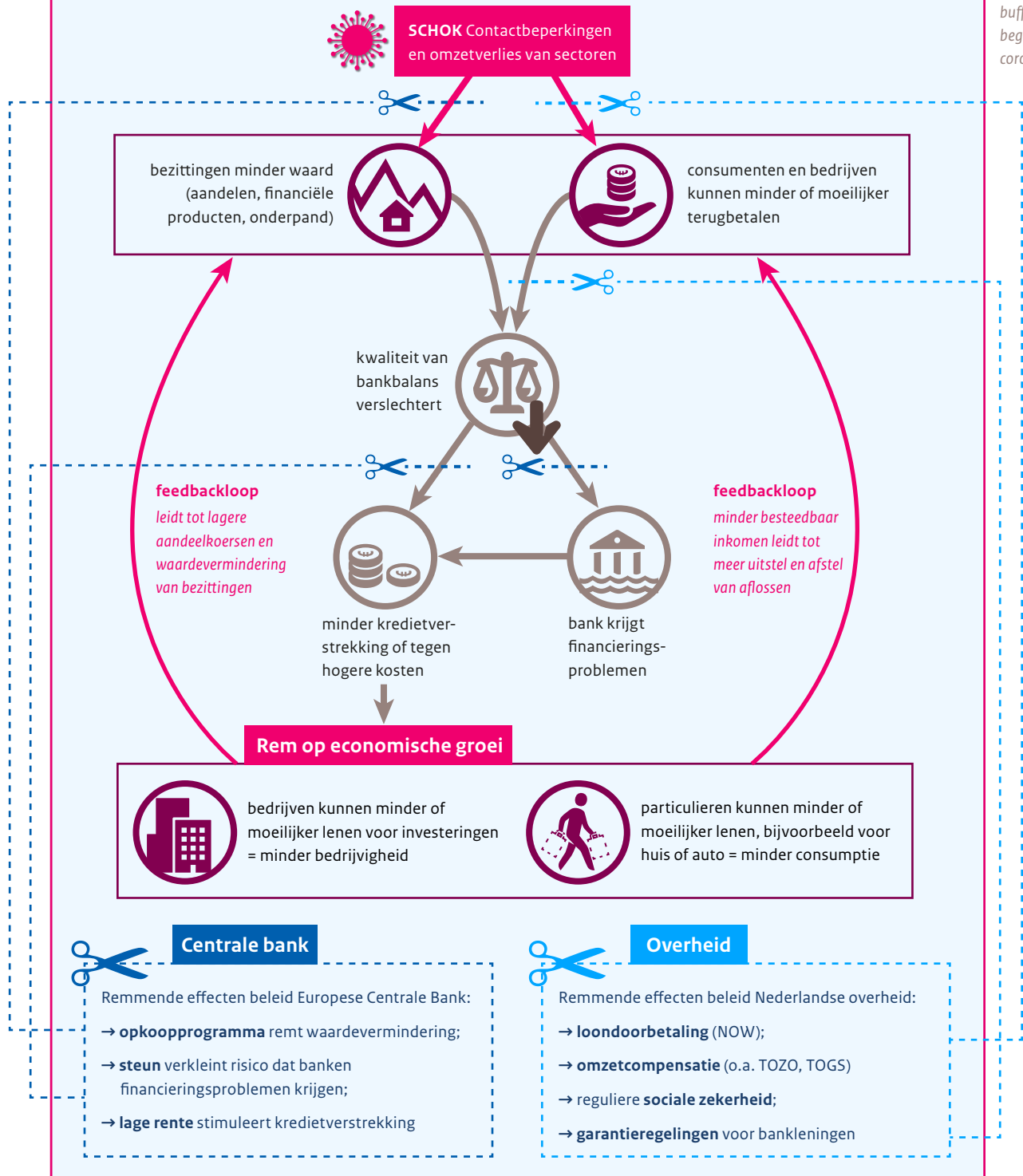

Banken

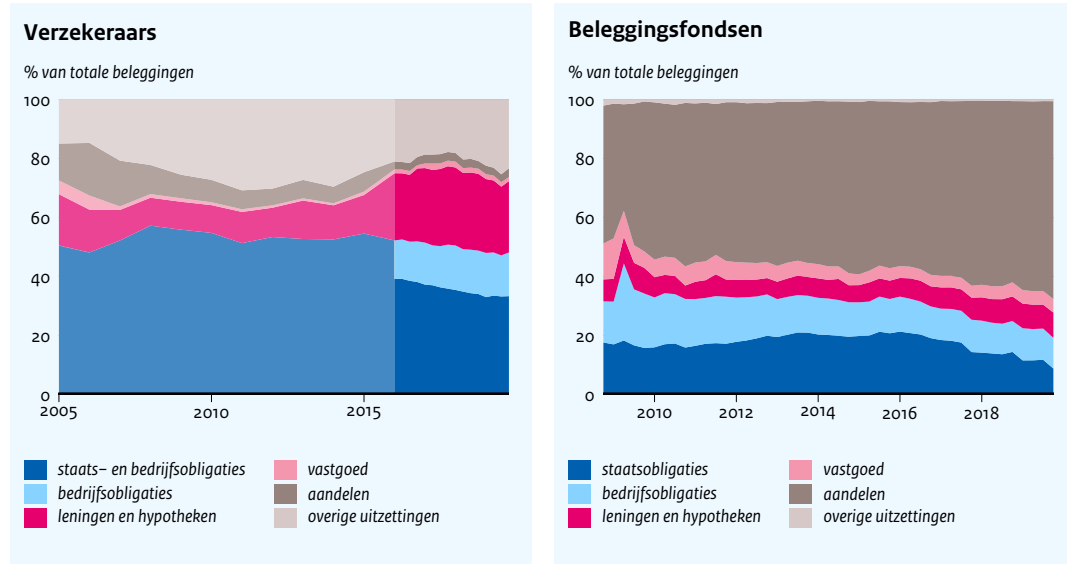
Plotse en hevige schokken zoals de coronacrisis brengen risico's met zich mee voor financiële instellingen. Deze risico's kunnen elkaar versterken, waardoor feedbackloops kunnen ontstaan

Lichtpuntje
Nederlandse banken hadden relatief hoge buffers bij begin van coronacrisis

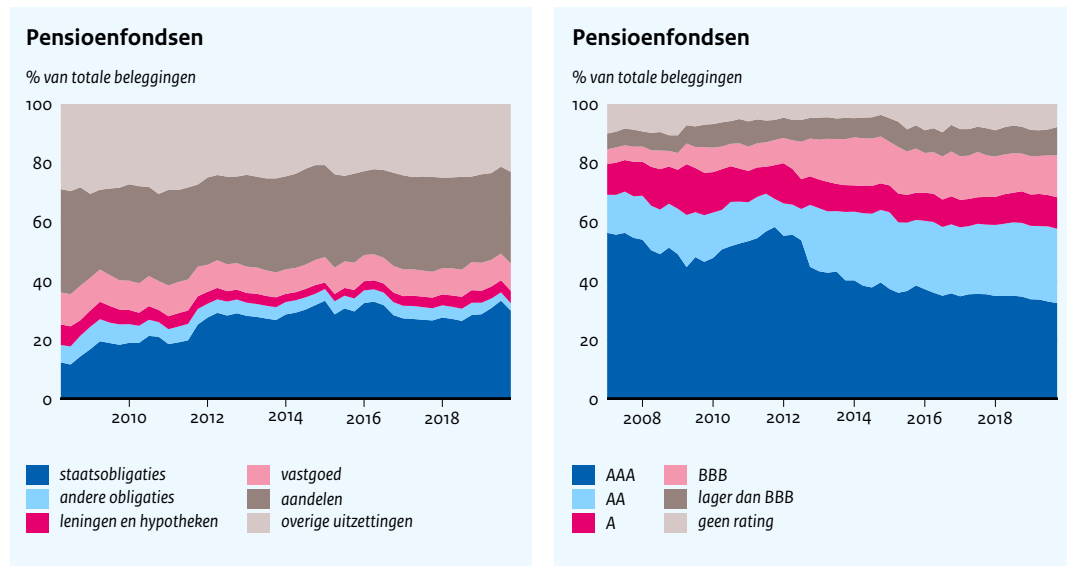

Verzekeraars hebben hun beleggingen in staatsobligaties verminderd en in plaats hiervan riskantere beleggingen aangetrokken; de beleggingsportefeuille van beleggingsfondsen is meer gaan bestaan uit aandelen en leningen en hypotheke, in plaats van staats- en bedrijfsobligaties.

Bron: DNB-statistiek, eigen berekeningen. Voor verzekeraars is Solvency I data (lichte kleuren, jaardata tot 2016) gecombineerd met Solvency II data (donkerere kleuren, kwartaaldata vanaf 2016)

Pensioenfondsen zijn juist meer gaan beleggen in staatsobligaties en hebben tegelijkertijd de blootstelling aan aandelen verkleind. Maar van de vermogenstitels van pensioenfondsen met een vaste rente, zoals obligaties, is een groter deel van een lagere kredietwaardigheid.

Bron: DNB-statistiek, eigen berekeningen.